

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 39.

V Ljubljani, v soboto 30. septembra 1899.

Letnik IV.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15**. Uradne ure od 9—12 ure dop. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

„Mrčes“ in njegov „žep“.

Ta teden je „Slov. Narod“ takó-le častil slovensko duhovščino: „Cerkev sama na sebi je svetišče. To svetišče se pa ne sme v jedno vrsto staviti s tistim mrčesom, ki pisari dandanes v ljubljanskega „Slovenca“ ter zlorablja svojo tonzuro v namene svojega žepa in svoje pohotnosti.“ „Kar obsojamo, so zopet popačeni cerkveni služabniki, ki delajo iz cerkve vedno lačno hieno, ki požre vse, kar vidi, od sebe pa ničesar ne da!“ „Njeni (cerkve) služabniki — posebno na Kranjskem — so dostikrat zgolj nasledniki svetopi-semskega Onana in znanih prodajalcev v temelju, skrbe za svoj mošnjiček, lové testamente in počenjajo druge take nesvete reči. Če jih človek napade, potem se ti obriti debeluhi identifikujejo s cerkvijo ter skušajo ne umneže prepričati, da padajo brce, ki tleskajo po njihovih trebuih, prav za prav po sveti cerkvi.“ „Vam, prikriti grešniki, ki imate cerkev za svojo molzno kravo, pa ostanemo neprestano za petami, dokler ves slovenski svet ne sprevidi, da niste družega, kakor lenuhi, živeči od tujega znoja, in ne vredni tistega svetega posla, za kojega ste ogo-ljufali našega Odrešenika. To je naše mnenje dandanes, in gotovo ne nasprotuje naši (dr. Tavčarja) pisavi iz l. 1883.“ — „Katoliški duhovniki, ki pod nadzorstvom pitanega kano-nika Kalana pišejo „Slovenca“, so se včeraj zopet jedenkrat vedoma zlagali. Častikraja jim je že od nekdanj najljubši posel. Ti blagoslovljeni obrekovalci. . . .“ —

Te psovke na duhovski stan so res hude. Še cigan bi se vsakemu smilil, ako bi ga kdo tako grdo zmerjal. Toda duhovni so pač mnogo — sami krivi. Čemu se ne organizujejo bolje, da bi se jih kdo bal! Kar znajo učitelji, duhovni ne znajo! Tavčarjev bič jim poje po

„debelih trebuih“ dan za dnevom, sramočen je ves stan na najpodlejši način, da bi pa enkrat stopili duhovni skupaj in rekli: Ustanovimo si društvo, ki bode branilo pravnim potom čast in ugled našega stanu in zlasti tiste, ki so naj bolj eksponirani sovražnim napadom — tega pa ne! No, znabiti se sčasoma vendar kaj nauče od — učiteljev! Pa še nekaj!

Prav milo se nam je storilo, ko smo nedavno čitali v „Slovencu“ poročilo, da nameravajo gorjanske vasi okrog Kamnika napraviti svojo zavarovalnico proti ognju. Zopet tedaj mislimo le na kajžico, ko bi lahko imeli veliko lepo hišo. Čemu se ne zavarujejo medsebojno vsa cerkvena poslopjana Slovenskem, ali vsaj na Kranjskem! Župnih in podružnih cerkva je na Kranjskem okoli 1500 in nekako toliko je drugih poslopij, farovžev, kapelanij, mežnarij itd., vrh tega nekaj samostanov in zavodov, od katerih zavarovalnino odštevajo duhovni. Znabiti bi se pa sčasoma zavaroval še kdo drugi, zlasti na kmetih. In kam gre velikanski dobiček, katerega imajo dandanes zavarovalnice? Večinoma v denarne vreče Židom in njihovim pobratimom, liberalcem in framasonom. Nedavno smo čitali v nekem listu: „Kar si „Riunione“ po duhovnih v Avstro-Ogerski zasluži, to znaša na leto na stotisoče gold. Premije za cerkve in druga cerkvena poslopja prinašajo iz cele države zavarovalnici najmanj milijon gld. in od tega ima „Riunione“ dobrih sedem desetink. Za cerkve pa nimamo — denarja!“

Slovenski duhovni radi še gosté Hribarjeve agente, ko sebe in cerkve zavarujejo pri banki „Slaviji“. In vendar, kaj je „Slavija“? Večkrat se je že čitalo, da je v njenem ravnateljstvu mnogo Židov. In kaj so agentje te banke po Slovenskem? Prvi trobilci v liberalni rog, zlasti ob volitvah. In kaj je gospodar teh agentov, Ivan Hribar? Glavni podpornik „Slov.

Naroda“, ker s svojimi delnicami odločuje v „Narodni tiskarni“, katera je „Narodu“ korito. Duhovni si tedaj s svojim denarjem pletejo pasji bič, ki jim žvižga po „debelih trebuih“. Morebiti jih pa vendar mine potrpežljivost. Znabiti utegnejo vendar v kratkem stopiti skupaj in zračuniti, da bi se s cerkvenim denarjem, s katerim se maste liberalni in židovski trebui, lahko redilo n. pr. nekoliko krščanskih dijakov v škofovskem konviktu. Tudi „bič“ bi nekoliko utihnil, ako bi v Hribarjevi blagajni ne rožljaj cerkveni denar.

Italijanska duhovščina je avstrijsko v tem oziru zadnja leta sijajno prekosila. Ustanovila si je zavarovalnici zoper ogenj v Veroni in Milanu. Podpirajo ji z vsem vplivom škofje, zato pa tudi izvrstno stojita. V videmski škofiji je katoliška stranka pri denarnih zavodih, in zlasti zavarovalnicah, tako trdno organizovana, da je slovenski duhovščini lahko učiteljica. Čas beži, in „čas je zlato“, pravi pregovor. Ako si naša duhovščina v kratkem ne osnuje zadruga za zavarovanje zoper ogenj, se bodeta še rogala Tavčar in Hribar „obritim obrazom“ in dvigala bič nad „debeluhi“, ki udarce plačujejo s ti-sočaki.

Politične in socijalne razmere na Hrvatskem.

Izvirni dopis s Hrvatskega.

V.

(Dr. Tavčarjev hrvatski prijatelj.)

Ako bi se Hedervaryjeva deviza: „red, delo in zakon“ v praksi ne prevajala, kakor smo že omenili, v nezakonitost, nasilje vsake vrste ter v globo in zapiranje, bi mogli gotovo trditi, ker se je narod tako navdušeno odzval za pravaško zastavo, da bi bili sramotni zakoni 68. leta danes že samo zgodovinski dogodek. A žalibog ne more stranka prava vsled gornjega

Slovensko gledališče.

(21. septembra) — Vaški podobar. Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Spisala L. Ganghofer in J. Neuert.

Nemcem je ustvaril kmetsko komedijo Anzengruber. Ko je videl, kako se malomestni krogi vedno bolj potapljajo v zaspano filisterstvo in s tem postajajo brezpomembni za kulturo, vglobil se je v narodno življenje ter verno naslikal vpliv sodobnih vprašanj na naivno narodovo dušo. Edini znak narodne igre so bili dotedaj lični, bojni kmetski kostumi, Anzengruber je pa oblekel v te kostume tudi pristno kmetsko ljudstvo, čegar govorici je ohranilo njega umetniško pero vso njeno duhtečo prvotnost. Za Anzengruberjem je krenilo veliko dramatikov, dosegel ga pa nihče ni. O Ganghoferjevem „Vaškem podobarju“ ne moremo trditi, da je slaba narodna igra, nekateri momenti so se mu vprav izborni posrečili, dasiravno pogrešamo pri njem onega globocega umevanja narodove duše, ki daje baš Anzengruberjevimi komedijami klasično vrednost.

Otvoritvena predstava je bila v marsičem zanimiva. Novo vodstvo je dalo slovo dolgočasni in neumetniški rubrikaciji igralcev. Najtemperamentnejša igralka našega gledališča,

gospa Polakova, je bila doslej le subreta. Da pa tiči v nji še marsikaj družega, videli smo pri tej igri. Treba je bilo le to iz nje izvabiti. S kako ljubko prisrčnostjo, sladko rezkobo je igrala košato, samoglavo kmetsko punico! Že po tem poskusu lahko trdimo, da se z marljivostjo in vnemo sčasoma povzpne do čistega stila svojih čutov. Gospod Deyl nas je s svojo igro v nekaterih momentih do cela razvnel. Prave kmetske figure v govorici, kretanju in maski so bili seveda le gospa Danilova, gdč. Ogrinčeva in g. Verovšek, vse druge bi bilo po teh ubrati. Krivico bi delali režiserju, ko bi to že sedaj zahtevali; pomislimo le n. pr. koliko truda bode še stalo, predno se vsi igralci priučijo gorenjskemu dialektu. V to bi trebalo dosledno v dialektu pisanih ulog in pa učitelja. Da bi bil potem utisek narodnih iger vidno povečan, to je gotovo. Z velikim zanimanjem smo opazovali komparzerijo. Skupine so bile živahne, neprisljlene, efektne in razvijale so se popolnoma naravno. Režiser je pokazal, da to prav dobro ume; tega nočemo pozabiti. Sicer pa smo bili s prvo predstavo zadovoljni.

* * *

(23. septembra.) — Potovanje gospode Fajdige. Veseloigra v štirih dejanjih. Spisala

E. Labiche in E. Martin. Za slovenski oder priredil * * *

Francozom je že dostikrat hudo pela, a vse skrbi notranje in unanje politike, vse socijalne neprilike prenesel je njih veseli, stari gališki temperament zmagonosno. Francozi so imeli namreč zmiraj mož nebeškega humorja in klasične satire, mož, ki so jih dvigali s smehom in grohotom nad žalostno vsakdanjostjo. Imenujemo samo Rabelaisa, Moliërea, Voltairea, ki so zabavali cele francoske generacije, in tudi Labiche-u so hvale dolžni Francozi, razveseljeval jih je divno skoro pol stoletja. Labiche je bil sicer sila skromen mož, težil ni po literarnem ugledu, zbuhati je hotel le smeh in veselost. To se mu je popolnoma posrečilo in hvaležni Francozi so ga posadili celo v akademijo. E. Augier piše o njem: „Zaman iščemo med najboljšimi deli naše dobe veseloigre globočjega opazovanja kot je „le voyage de M. Perichon“. . . . Labiche nima v roki ne biča, ne šibe; ako pokaže zobe, stori to vedno v smehu; grize nikoli.“ Naši literatje so pri predstavi vsklikali: „Kaka neumnost, kaka oslarija!“ — ostalo občinstvo se je pa izborni zabavalo.

Fajdigo je igral g. Verovšek. V prvem dejanju se nam je naravnost smilil. Nikdar si nismo mislili, da so naši igralci tako brezob-

prevoda vladine devize pokazati pozitivnih uspehov svojega dela, kar se tiče namreč oživotvorjenja njenega programa. Uvažujoč vse okolnosti, pod katerimi se je razvijala, more pa ona s ponosom zreti na rezultate svojega življenja. Pred vsem je vedela z železno vstrajnostjo svojo in svojega blagopokojnega prvaka Ant. Starčevića braniti v najbolj kritičnih časih hrvatsko ime in mu priboriti sčasoma absolutno važnost. Narod je v velikem obsegu narodno obsvestila ter ga politično vzgojila. Prvi in največji uspeh bi pa bila doživela l. 1894., ako ne bi prepustila na silno nesrečo cele domovine preveč oblasti človeku, ki je pozneje povzročil na najbrezvestnejši način razkol v stranki prava.

Duh in odločnost stranke prava je množila dan na dan svojo važnost na Hrvatskem in tudi izven Hrvatskega. Vsakdo je bil uverjen, da pripada bodočnost stranki prava. Na drugi stranki so pa med tem živeli še vedno ostanki nekdanj odločujoče neodvisne narodne stranke z biskupom Strossmayerjem na čelu. Ti ostanki so si pa vedeli ohraniti v sebi še vedno toliko poštenosti, da je marsikateri hrvatski rodoljub vroče želel, da se med temi ostanki z jedne, a s stranko prava z druge strani doseže sprava. Povod tej spravi so dale mestne volitve v Zagrebu. Ves narod je bil oduševljen nad tem dogodkom in vse je klicalo, naj se združita obe strani v jedno stranko. Toda na žalost vseh pravih Hrvatov ni prišlo do tega, temveč vsa pogajanja so se raztrgala in prepir se je nadaljeval.

Že tedaj, zlasti pa danes je vsakdo prepričan, da ni storila stranka prava nikoli večje napake, kakor tedaj, ko je prepustila v sebi mesto dr. Josipu Franku, pokrščenenemu židu, ki je več nego 15 let spreminjal svoje stališče. Toda to napako je storila stranka prava v dobri veri — ne sluteč niti od daleč, kaj pomeni brezprimerna delavnost njegova v stranki. V razmerno kratkem času si je vedel dr. Frank kot pravi politični spletakar napeljati vse niti stranke v svoje roke — a naposled si je znal pridobiti celo prvaka njenega, Ant. Starčevića. S pričeto gradnjo „Starčevićevega doma“ je zvezal celi stranki roke. Prevzel je tudi vodstvo glavnega strankinega glasila „Hrvatske“, in sedaj se je vršilo vse po Frankovi odredbi. Z neizmernim slavohlepjem in težnjo za vodstvom je ozlovoljil celo stranko, katere člani so bili doslej navajeni najpreje trpeti in delati, a še-le potem misliti na sebe. Frank je slutil, da mora priti vsak čas do odpora proti njemu, in zato je začel delati z vsemi silami na to, da izvede prepir med starimi člani stranke prava. In to se mu je z večjim spletkarstvom kmalu posrečilo; znal

zirniti napram svojemu kolegi. Časih so hoteli vsi nakrat govoriti, potem je zopet nastal odmor, dokler se je končno vender le kdo odločil, spregovoriti par stavkov. V drugem dejanju se je pa g. Verovšek ojunčil, prevzel je vodstvo ter je s svojo, deloma sijajno komiko, rešil igro. Izmed ostalih nam je omeniti le še gospoda Inemanna, ki je bil izboren stotnik v. p., in gosp. Danila, ki je pozabil memorirati svojo ulogo. Ker je režiserju neznan novi komiški stil, se nikakor ne čudimo, da se je igra vlekla kot staro, zaspano fijakarsko kljuse.

* * *

(26. septembra.) — Sama med seboj. Vesele igra v enem dejanju. Spisal L. Fulda.

Fulda je izboren gledališki špekulant, vračuni se ne nikdar. Svoje berlinsko občinstvo pozna v dušo in piše le, kar temu ugaja. Okus občinstva je tudi njegov okus. Nek kritik je imenoval njegove sladke, lične, precej dovtipne igre „Bonbon Stücke“ in dasi se je sladkor podražil, pozobalo je naše občinstvo hlastno Fuldovo igrico.

Gospa Polakova in gosp. Inemann sta igrala nekako tako, kot bi se vršil prizor v kakem slovenskem „salonu“ in to je gledalcem očividno še bolj ugajalo. . . .

je napraviti celò neslogo med voditeljem Antonom Starčevićem in njegovimi preko 25letnimi tovariši. Toda, kar se je moralo zgoditi, se je zgodilo: z malo izjemo vstane cela stranka prava proti dr. Franku ter ne odjenja niti potem, ko se je tudi sam že onemogli starček Ante zavzel za njega. Iz celega tega prepira je izkresal Frank za sebe to, po čimer je hrepenel vse svoje življenje — stranko, kateri bode on vodja. Tej svoji stranki je nadal unicum vseh imen: „čista“ stranka prava! V resnici je to prava pomilovanja vredna izjema med strankami. Stopili so v njo samo oni, katerim je ugajala ona doba Frankovega dela v stranki prava, ko se ni o ničemer drugem pisalo, kakor o osebah. Na javnem polju so se pojavili sedaj ljudje, katerih narod doslej niti po imenu ni poznal, a katere vse je Frankov list, zloglasno „Hrvatsko Pravo“, proglasil takoj kot uzor pravih rodoljubov, seveda mnogo boljših in večjih rodoljubov, kakor so tisti, katere so vlačili po ječah, jim jemali čast in imetje, — ker so delali za narod! V taki stranki torej je postal dr. Frank slavljeni vodja in samozvani naslednik Ant. Starčevića. Za njega je pristal tudi del zagrebškega delavstva, deloma preslepljen, deloma pa v želji za vpitjem in vriščem, in ti so potegnili za seboj tudi glasilo „Hrv. Radnik“, katerega je nekoliko prej ustanovil jeden izmed onih delavcev, ki so Franka obsodili in prezrli, in sicer ustanovil za borbo proti socijalni demokraciji.

Ti delavci so si, da nadaljujejo boj proti brezverskim in brezdomovinskim socijalistom in za zboljšanje delavstva ter za slobodo domovine, — osnovali drugo glasilo „Hrvatski Radnički Glas“ (izhaja v Sisku), kateri si je kljubu vsem zaprekam in divjemu postopanju protivnikov pridobil že veliko vpliva in ugleda med delavstvom, kakor tudi med ostalim narodom. Frank je pa za svoje pristaše odprl areno vpitja in hrupa, v katero so se zaleteli tisti, pri katerih o kakem prepričanju in resnem patriotizmu niti govora ni. On se je namreč prevaril v svojem računu, ker navzlic vsemu besnemu sklicevanju na ime prevaranega Antona Starčevića ni dobil nikogar za-se, razven že omenjenih nekaterih zagrebških delavcev in tistih zakonitih ter doslej nepoznanih politikastrov, ki so videli pri Franku odprto polje, da se postavijo pred svetom kot „možje“.

Razumljivo je, da je prišla vsa ta zmeda, ki se je vršila v samem neumnem viku in kriku, kakor nalašč za grofa Hedervaryja in za vladajoči sistem, ker Frank in njegovi trabanti niso delali, kakor tudi sedaj ne delajo družega, nego da podlo vpijejo in kriče proti stranki prava, sedaj združeni z neodvisno narodno stranko ali takozvanimi „Obzoraši“. No, kakor Frank za sistem in za Hedervaryja, tako dela tudi vrli Hedervary za Franka. To se je videlo že pri saborskih volitvah, pri katerih se proti Franku ni postavil noben vladni kandidat in se mu od vladne strani ni prav nič nasprotovalo, dočim se je proti združeni opoziciji, do katere je vsled pogubne situacije moralo priti, porabila vsa sila sistema, proti kateri se je uporabljal celò smodnik in svinec! To le preveč jasno označuje, v kakem razmerju stoji Frank napram sistemu, kateri ga je dal za krono nagrade voliti tudi v nagodbeno regnikolarno deputacijo. Frank je izvolitev vsprejel in sam je volil.

A dogma Starčevićevega nauka je bila celo življenje: ne priznavati nagodbe kot zakon in tako prisiliti Madjare na novo pogajanje s Hrvati ali popolnoma po načelih stranke prava. A ne samo sistemu — Frank se je zlasti poslušnega pokazal onemu elementu, ki povzroča na vseh straneh sveta mnogo in mnogo nesreče, — in to so Židje. On sam Žid, vsled gotovih „razmer“ pokršččen, je našel pri njih takoj javne in tajne podpore. Na roke mu gre, kakor „Neue Fr. Presse“, — tako tudi „Pester Lloyd“.

Ni treba torej več omenjati, da vsak spozna, kakšno ulogo igra na Hrvatskem s svojo „čisto“ stranko prava Frank, kateri je pričel zadnji čas preko gospòde pri „Slov. Narodu“ koketirati v svoje svrhe tudi s Slovenci. Mi se pa nadejamo,

da dr. Tavčar, ki se je nekdanj slavil kot slovenski Starčević, zapusti opolzko pot, na katero ga je spravilo Frankovo laskanje. Ako pa tega ne stori, upamo, da bode gospòdi pri „Slov. Narodu“ primerno odgovorila cela Slovenija.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 25. septembra. Odkar je „Obrtna zveza za Kranjsko“ napravila shod v našem mestu, zdí se, da so naši ljudje poleg kritikovanja političnih dogodkov na časnikarskem polju in poleg premlejevanja puhlih domačih novic pričeli tudi misliti o svojem gospodarskem položaju. Pravim, pričeli misliti, zakaj doslej nismo v nikaki družbi izzvali tega za nas toliko važnega vprašanja, znamenje, da tudi mislili nismo o njem. Ker pa sedaj vže večkrat govorimo o tej stvari, kaže, da bomo kdaj pričeli tudi delati. Da, delati! Ali . . . Usoda našega kraja je ta, da imovitejši ljudje vsak za-se ničesar uzornega ne store, manj imoviti pa se nočejo poučiti, kako bi se združeno kaj izvelo. No, za sedaj smo veseli, da se o tem sploh kaj govori. In kako se govori! Naši ljudje ti znajo pripovedovati o prednostih svojega mesta in njega pogreških tako prepričevalno in tako odločno, da boš mislil: dejanje se završi v najkrajšem času. A, ni nikoli tako. Priznamo potrebo zboljšanja okoličanskih potov, potrebo olepšanja mesta, potrebo naprav za udobnost življenja ptujcev; vidimo tvarino za dobičkonosna podjetja, nudi se nam prilika nabavljanja istih pod ugodnejšimi pogoji, da, celo posedujemo vže kolosalno mrtvo zakladnico mineralij, a mi — čakamo, čakamo! Čakamo, da nam ptujec da orodje v roke, in mi mu odpremo vire za svoje uničenje. Žalostno, a resnično! Mi občudujemo sami in opisujemo ptujcu lepoto svojega kraja, a družega ne storimo ničesar, da bi zagotovili svoj obstoj v tem kraju. Mesto da bi se okoriščali od ptujcev, ki prihajajo k nam v zdravilišče in na počitnice, skvarja se naša brezdelna mladina, posnemajoč vse, kar vidi slabega na obnašanju ptujcev. In vidno se množi četa one vrste ljudij, ki nikjer niso v časti. In to iz vrst meščanskih sinov in hčera. Kaj pomenja to v pokrajinskem mestu, ni treba praviti.

V očigled temu se nikdo ne zgane. Naša kapitalistična stranka, ki funkcionira (?) v vseh javnih zastopih od županstva doli do cestnega in mrliškega oglede, zavrgla je čut humanitete, vzorov in pravičnosti. Kolikor ne vzmore sama skvariti ali vplivati na javnost, stori to po svojem privesku, ki predstavlja najizbornejšo narodnjake (!), socijalne demokrate, tudi verne duše — kar bolj kaže, — in vse službujoče občinsko osebje. Zasebno hranilnico, katera je last imenovanih gospodov, vzdržujejo baje administrativno zgolj občinski uslužbenci menda na račun ali vsaj na škodo meščanov. Mar ni to veselo življenje v Kamniku? In naš g. župan, kako nedolžna duš'ca to! Kako zavzet je za blagor in prospeh občine in za vse, kar spada v njegovo župansko področje! Mi pa vender hočemo vedeti, zakaj zadnjič ni hotel pozabiti svoje avtoritete pri korporacijski volitvi v prid iste? Morda je tudi tako prav, kakor se je zgodilo? Dvomimo! No, pa saj ima svetovalce, čemu nam beliti glavo s takimi vprašanji: saj radi svetujejo ti svetovalci! Zlobni ljudje si pripovedujejo, da so imeli naši občinski svetovalci vže med volitvijo župana posel svetovalstva. Naš g. župan pa rad uboga svetovalce, zato se ni treba bati spora. Jedno pa bi vender smel g. župan brez svetovalcev storiti, to je: občinske uslužbenice premenjati. Saj ve še g. župan, kako pičel prostor so mu ti možje odmerili v volilni dvorani, ko je volil s „klerikalci“. To je neodpustno. A vse je pozabljeno, ker naš g. župan ne mara pod „klerikalnim“ svojim županstvom spreminjati liberalnega zistema, katerega so njegovi uslužbenci vajeni. Tudi mi to vemo, zato odpuščamo.

Važna prikazen v naši kapitalistiški zvezi so tudi „Ribičev ata“. To vam je hud klerikalec

na zborih in pri volitvah, posebno še, ako so tisti navzoči, proti katerim se dela on „ultra klerikalca“. No, v družbi vsakdanjih oseb ni tako energičen: v javnih zastopih pa je celo „nevtralen“, ker on pozna na tem mestu le svoj program. Smešno je pa najbolj to, da so se liberalci njega kot gostilničarja oprijeli o času, ko je vodil najhujše strankarske boje, kljub temu, da so ga preje delj časa „bojkotirali“.

Tako tedaj hodijo pri nas liberalci in „klerikalci“ roko v roki. Ljudstvo pa gleda ta Babilon in maje z glavo. Jeden slučaj je vže pokazal, da nismo brez opozicije. Kar so počenjali koalirani liberalci in „klerikalni“ kapitalisti ob zadnji korporacijski volitvi, presega vže vse meje dostojnosti. To pa v obče ne škoduje dobri stvari, ker na ta način se gospoda sama razkrinkuje. In zares so o isti priliki padle najnavnejšim dušicam luskine raz očíj, baš vsled brutalnega nastopa nekaterih sicer uglednih meščanov, ki pa jako radi hodijo v žrvjavo po kostanj za županov generalštab, ter se hinavsko ponižno pokore vsakemu ukrepu v prilog korporaciji od strani županstva.

Bodi, kakor koli, toliko je gotovo, da g. župan nima jasnih namenov s korporacijsko upravo, dočim smo mi popolnoma trdni v tozadevnih nazorih. Tudi glede našega voditeljstva in naše taktike naj ne izbira potov in oseb, ker to je popolnoma naša zadeva. Utegne pa se zgoditi, da se bo g. župan kmalu kesal za svoje „delovanje“, ker se bo prepričal, da je general — brez armade.

Iz Radeč, dne 26. sept. „Slov. Narod“ je nedavno priobčil obširen dopis iz Radeč, v katerem napada občinski odbor ter mizarja Rižnarja. Ni se čuditi toliki surovosti in lažnjivosti, katero „Narod“ sprejema v svojo sredo, kajti „gliha vkup štrih“!

Seveda se je naših „Narodovcev“ polastila nervoznost, ko je občinski odbor soglasno mizarja Rižnarja — ne hotel imenovati, kakor piše „Narod“ — ampak imenoval častnim občanom. V silni razburjenosti niso si vedeli kaj ter so končno iztuhtali dopis, kateri jim je prizadel veliko truda. Dovolite nam opisati, vsaj nekatere Rižnarjeve v resnici nevenljive zasluge, oziroma vprašati „Narodovega dopisnika“: kdo je bil ustanovnik prekristne „Posojilnice“ ter „Bralnega društva“? Kdo prvi sotrudnik za napravo mostu čez „Savo“? Priznati nam mora vsakdo, da je to edini naš Rižnar, kateremu dopisnik očita popolno nezmožnost. Vsakomur je pa znano, da je g. Rižnar v treh letih kot župan storil za blagor občine več, kot prejšnji župan g. Juvančič v 18. letih; torej menimo, da je „Narodov“ dopisnik, očitajoč mu nezmožnost, še bolj obsodil svojega pristaša.

Politiški pregled.

Ob zadnjih političkih dogodkih se je v „Slovenca“ na uvodnem mestu mnogo bobnalo ob patrijotizem. Člankar je bil mnenja, da s patrijotizmom trdno oboroženi Slovenci moremo zaupno brez strahu gledati v bodočnost in se mirno prepustiti vsaki odločbi višjih krogov. Čudno, da še ni zapisal, naj slovenski poslanci poslušajo namig vlade ter se potegujejo za odpravo jezikovnih naredb brez istočasne upeljave jezikovnega zakona. Iskreno obžalujemo, da se dobe mej slovenskimi politiki tako prožni ljudje, ki vsaki vladni besedi verujejo, v nadeji, da jim bode dobro poplačana. Prav odkrito pritrjamo torej „Slovenčevemu“ člankarju K., ki je svojemu kolegi v terek povedal, da „nam ni nobena stvar tako pusto-zoprna, kot naivni pozivi na patrijotizem z ozirom na narodno borbo“. — „Ker se bijemo še-le za existenco, ne more ves naš patrijotizem več pomenjati, nego slabotno otroško ječanje. Naj nam priznajo zrelo polnoletnost, pa bo tudi neomajana zvestoba do avstrijske države delala čuda na njenem jugu“. — Kako v dejanju računajo s pohlevnim našim patrijotizmom, kažejo suha dejstva v sedanji krizi in dejstva že prej, ko niso našli nobenega Jugoslovana sposobnega za gosposko zbornico, niti

barona Winklerja, ki ima več v glavi, kakor polovica v zbornico imenovanih Nemcev.

Avstrijski socijalni demokratje so imeli te dni svoj strankarski shod v Brnu. Socijalni demokratje imajo polna usta o splošni, direktni volilni pravici, tako volitev v strankino vodstvo se pa dr. Adler boji upeljati, ker bi potem proletarci imeli v „stranki proletarcev“ preveliko besedo. Slovenske socijalne demokrate sta zastopala Grablovič in Kristan. Kristan je v „Narodu“ pokazal svojo stranko, „da je dosedaj z vspehom zavračevala boje med posameznimi narodnostmi“ in „da bodo izpodbijali tla narodnim frazam, s katerimi se slepi narod.“

Srbski sodniki so te dni na pritisk kralja Milana izrekli nad obtoženimi srbskimi radikalci grozno sodbo. Nikolič, Kovačević, Dimič, Antonovič, Urošević, Kresovič, Gjurč, Milekovič, Jokovič, Novakovič, Pavičević in Protič so obsojeni v dvajsetletno ječo. Bivši ministerski predsednik Pasič je dobil pet let, a ga je kralj „pomilostil“. Na petletno ječo so dalje obsojeni: Jovanovič, Miloradovič, Todorovič, Rajkovič in oba Štefanoviča. Bivši minister Tavšanovič je dobil devet let. Atentator Knežević in Tajšič, ki se pa mudi v Črni Gori, sta bila obsojena na smrt. Poročila trde, da so Kneževića ustrelili. Mogoče je to. Milan je bil na Kneževića jezen, ker je slabo igral ulogo in opetovano preklical svoje naučene izpovedbe. S to obsodbo je Milan pahnul Srbijo pod nivô turškega barbarstva. Obsojence so preoblekli v obleko kaznjencev ter jih odvedli v beligradske trdnjavo. Ondi bodo najodličnejši srbski rodoljubi v verigah čakali, da se uboga Srbska znebi tirana Milana, kar pa menda še dolgo ne bo, ker razven Rusije, je vsa evropska diplomacija brez srca. Napredek in civilizacija Evropi ne koristita nič. Aretovanja in obsodbe se nadaljujejo.

Bolgarski knez Ferdinand je prišel na Dunaj, kjer je gost cesarjev. Doslej knez Ferdinand ni imel še nikoli tolike časti. Bil je v nemilosti našega cesarja, ker je privolil v prestop prestolonaslednika Borisa k pravoslavju. Sicer pa ta vsprejem dokazuje, da se Avstrija nekoliko ozira na Balkan.

Domače novice.

Osebnosti. Zadržnim instruktorjem za dobo jednega leta je za Štajarsko, Koroško, Kranjsko, Tirolsko in Predarlško imenovan namestniški koncipist dr. Fridr. Rücker s sedežem v Inomostu. Za zadruga na Kranjskem in v slov. delu Štajarske mu je pridružen uradnik kranjskega dež. odbora g. Henrik Pfeifer. — Višji poštni oskrbnik g. Matija Šorli v Ljubljani je dobil naslov in značaj poštne ravnatelja. — Za župnijo sv. Gora je prezentiran g. Anton Medved, za župnijo Dole pri Litiji g. Vaclav Filler, kapelan v Št. Rupertu. — Umrli je v Ljubljani stolni kanonik g. Anton Urbas. Rojen je bil l. 1820.

Kje je g. Povše? „Narod“ piše, da ni načelnika „Slovanske krščanske narodne zveze“ na Dunaju. Če je to res, da je sedaj v tako važnem času zaveza, kateri pripadajo tudi naši poslanci, brez zastopstva na Dunaju, moramo to brezbriznost najodločneje obsojati. Ako ima g. Povše preveč posla, naj ga nekoliko odloži.

„Slovenec“ vseslovenski katoliški dnevnik. S Štajarskega se nam piše: Izvrstna misel, katero treba prej ko slej izvršiti. Zato je v prvi vrsti poklicano uredništvo lista. Omejenost „Slovenčevu“ najbolj občutimo obmejni Slovenci. Ker ni obligatnih korespondentov, zato manjka zanimivosti pa tudi pomenljivosti. Uredništvo si preskrbi za vsak kraj, posebno za mesta in trge, stalne dopisnike, katere lahko tudi skromno nagradi. Če bo iz vseh slovenskih krajev obilo dopisov in novic, bo list veliko zanimivejši in si bo kmalu pridobil večje število naročnikov. Katoliške ideje, ki naj bi postale last vseh slojev našega naroda, pač zaslužijo, da porabimo vse moči za njih razširjanje in vtrjenje, kar bo vzvišena naloga bodočega našega vseslovenskega pnevnikarja „Slovenca“. Torej urno na delo!

Nov načrt goriških Slovencev. Znano je bralcem „Slov. Lista“, da deželni zbor goriški ne more zborovati, ako Slovenci ali Italijani ne pridejo v zbor. Sporazumljenje je nemogoče, ker italijanski poslanci Slovincem nočejo pripoznati enakopravnosti. Vladi je mogoče vplivati na volitev poslancev za goriško mesto in za kupčijsko in obrtniško zbornico. Dosedaj tega ni še storila nobena vlada, vsaka je tako in tako rada videla, da so v imenovanih dveh skupinah zmagali Italijani. Mogoče je, tudi upamo, da pridemo do vlade, ki bo v imenovanih skupinah skrbela za drugačne poslance, za izvolitev poslancev, ki bodo slovenskega in avstrijskega mišljenja. Ne moremo pa zagotoviti, da bi taka sprememba premagala narodnostni boj v goriškem deželnem zboru. Mogoče pa je v koreniki zatrete ves narodnostni boj na Goriškem, ako se deželo razdeli po zgodovinskem pravu v Goriško in Gradiščansko grofovino. Prav to srečno misel je začela širiti goriška „Sloga“. Dne 24. sept. je „Sloga“ priredila javno predavanje v Prvačini. Župnik in deželni poslanec B. Grča je govoril o zavarovalnicah. Voditelj goriških Slovencev dr. A. Gregorčič pa je govoril o političnem položaju. Koncem tega govora je razvil novi načrt. Tirjajmo ločitev goriške in gradiščanske grofije. Razdeli naj se goriška dežela v slovensko goriško grofijo in v italijansko gradiščansko grofijo. Ustreženo bo Slovincem in Italijanom. Vladi ne bo težko izvršiti tega načrta. Mnogobrojni poslušalci so burno in dolgotrajno pritrjevali temu načrtu.

Vabilo. „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ vabi k proslavi Mihaelove nedelje dne 1. oktobra t. l. Dopoldne ob 1/4 na 10 sv. maša v nunski cerkvi, zvečer ob 1/2 7. uri družbinski večer s petjem pevskega zbora „Katol. društva rok. pomočnikov“, komični prizori, burka „Štempihar mlajši“, laterna magica, prosta zabava. Vstop članom krščansko-socijalne organizacije prost. Odbor vabi k najobilnejši udeležbi.

Škofu Mahničju je poslala „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ v ime v njej organizovanega slovenskega delavstva čestitko k 25letnici mašništva ter mu ob jednem izrekla najiskrenejšo zahvalo, da v svoji vladikovini lik Cirilu in Metodu odločno zagovarja in brani slovensko liturgijo.

Organizacija krščanskega ženstva v Ljubljani. Preteklo nedeljo se je vršil v „Kat. Domu“ ustanovni shod „Krščanske ženske zveze v Ljubljani“. Bilo je navzočih nad 400 zborovalk. Pozdravil je shod pismeno presvetli knezoškof dr. A. B. Jeglič, dalje je došel pozdrav dunajskega „Frauenbunda“. Na shodu je nad jedno uro razpravljalo o pomenu ženske organizacije č. g. dr. Evgen Lampe, potem je pa poročala gospa Manfredo o delovanju pripravljalnega odbora. Mej drugim je dejala: „Gotovo je vsaka izmed Vas že večkrat imela misel, kako potrebno bi bilo pri nas marsikaj vrediti, pa nismo vedele, kako bi mogle svoj glas povzdigniti v javnosti, ker nismo bile združene. Podpora domačega obrta je za nas jako važna stvar. Ne smemo pustiti, da tuji izdelki uničujejo naše domače delo, ampak pomagati moramo z naročevanjem domačim obrtnikom, da se bodo povzpeli do one višine, na kateri stoje sedaj obrtniki nemškega naroda. Dobre časopise moramo podpirati, ker odločujejo javno mnenje, in mi na Slovenskem še posebno čutimo, kako škodljivo vpliva slabo časopisje. Tudi na vzgojo naše mladine sploh mora vplivati krščansko ženstvo, ne le doma, ampak tudi v javnem življenju. Me pa hočemo tudi da slovenski jezik dobi častno mesto v ljubljanskih rodbinah. Če med ljubljanskim meščanstvom nemščina tako napreduje, kakor to opazujemo sedaj, ne bo Ljubljana častna prestolnica slovenskega naroda. Skrbeti moramo za javno knjižnico, da se dobro slovstvo razširi tudi pri nas. Z združenimi močmi bomo ustanovile posredovalnico za delo. Naša skrb pa bodi še posebno, da se v rodbinah in v javnosti varuje in goji krščansko življenje, saj me iščemo

svojo srečo le v rodbini in ne smemo mirno gledati, da se glavni steber srečnega rodbinskega življenja: krščanska pravica in spoštovanje božjih in cerkvenih zapovedij zaničuje in prezira v javnem življenju. Brez društva pa ne bomo mogli nikoli vplivati na javno življenje. Zato vstopimo danes vse v „Slovensko kršč. socialno zvezo“, katera že lepo deluje v Ljubljani! Ta zveza vsprejema tudi ženstvo v svojo sredo. Me pa hočemo imeti svojo zvezo. In zato hočemo ustanoviti pri prihodnjem zborovanju še posebno društvo, ki naj bo samo za nas, samo za ženstvo, in v katerem hočemo same odločevati. Pravila za to žensko zvezo morajo biti primerna našim ljubljanskim razmeram, in jih hočemo pregledati in vsprejeti, potem pa predložiti c. kr. deželni vladi v potrjenje. Do prihodnjega zbora pa moramo zbrati kar največ ljubljanskega ženstva, da skupno ustanovimo veliko mogočno žensko zvezo.“ Na predlog gdč. Jakopič se je odboru „Slov. kršč. soc. zveze“ naložilo sestaviti pravila za novo „Žensko zvezo“. Ko bodo pravila potrjena, izvoli se na posebnem shodu odbor „Ženske zveze“. Dotlej posluje pripravljalni odbor. Gdč. Podržaj je predlagala resolucijo: „Dolžnost „Krščansko-socialne ženske zveze“ bodi, potegovati se, da se nedeljski počitek po možnosti vpelje, se posebno pa bodi naša naloga, pri nakupovanju v trgovinah odločno vplivati na to, da se trgovskim pomočnikom da nedeljski počitek.“ Z vnetimi besedami je toplo priporočala resolucijo gospdč. Vidali, rekoč, da trgovski pomočniki trpe mej tednom kot črna živina, zato naj se združeno ženstvo v Ljubljani poteguje, da dobe ti trpini nedeljski počitek. Takoj na prvem zborovanju se je k društvu vpisalo nad 300 članic. Udnina znaša 5 krajc. na mesec. Krščansko ženstvo, nasprotniki s psovkami kažejo, da se boje agitacijske tvoje moči! V tej zavesti ponosno naprej!

Ljubljanski „Karnijolci“ so priredili te dni slavnost 15letnice svojega društva. Slavnostne glave so bili veliki Nemci: Petritsch, Pavlitschek in Chladek. „Ehrensprecher“ je bil prof. Binder, ki je celo po realki strašil s karnijolsko čepico na glavi! Karnijolci in njihovi gostje so se po Ljubljani vozili z frankfurtarskimi trakovi. Ko se je hotelo proti takim provokacijam zahtevati posredovanje mestnega župana, čulo se je, da ga „slučajno“ ni v Ljubljani. Pozneje se je za trjevalo, da se je prepoved demonstrativnih nastopov venderle izdala, a burši so še ves čas dalje provocirali, dasi tedaj baron Hein še ni razveljavil prepovedi. Proti celjskim buršem ropajoči ljubljanski mestni magistrat je pokazal preveliko gostoljubnost za pruske provokacije. Stari tetki vladni „Laibacherici“ so se burši tako dopadli, da menda izdaja mnenje barona Heina, ko piše, da je slavnost pričala „von alter Treue und Anhänglichkeit“. Opomnimo še, da so bili nekateri tukajšnji sodnijski uradniki, v prvi vrsti bivši burš Kaiser, tako srečni, da so smeli k tej velenemški slavnosti mej uradnimi urami! In ti c. kr. uradniki so mirno poslušali napitnico nemškemu cesarju!

„Eine unverzeiliche Schlapp“ so si pridobili nemški ognjegasci na svojem sestanku preteklo nedeljo v Celju v senci frankfurtarskih barv. Tako jih ozmerja — „Grazer Tagblatt“. Ta sestanek nemških ognjegascv je bil torej še bolj jalov, nego zadnja „Südmärckina“ slavnost. Niti dohod gasilnih društev iz slovenskih občin Šoštanja, Trbovelj in Hrastnika, ni mogel pomagati, da bi število udeležencev prekoračilo številko 200. Celjskih nemških slavnostij se pač vsak dostojni človek izogiblje.

V Jarenini se je politični shod tamošnjega kat. slov. polit. in gospodarskega društva zadnje nedelje krasno izvršil. Govoril je veleposestnik g. Fr. Thaler iz Št. Ilja prav poljudno o današnjih stiskah kmečkega stanu. Deželni poslanec ljutomerski, g. dr. Fr. Rosina, je v izbranih besedah razložil žalostni politični položaj, bičal krivičnost vladajočega sistema, pojasnjeval veleizdajski značaj nemškonacionalnega programa ter končno izrekel, da se nam Slovincem ni bati za bodočnost, ako bomo, edini v vseh

pokrajinah, združeni s slovanskimi našimi brati na jugu in severu se vojskovali za naše pravice. Govor so v velikem številu zbrani kmetje navdušeno odobrvali. Kot tretji govornik je nastopil g. Stanonik iz Horjula, ki je s svojo vneto in prepričevalno besedo kar razvnel navzoče kmete. Dosegel je popolnoma svoj namen z govorom o koristi in potrebi zadrug, kajti dne 1. oktobra se osnuje tudi v Jarenini kmetijska zadruga. Bilo je sprejetih 7 resolucij, takó: proč od Gradca!, za podržavljenje celjske policije, za 6letno versko šolo, proti rovanju soc. demokratskega učitelja Hórvateka med slovenskimi učitelji, da se naj povsod ustanove zadruga in da naj vsi naši poslanci sklicujejo shode. Društvo je s tem shodom priredilo že šesti shod tekom enoletnega obstanka in šteje 143 udov. Prihodnji shod priredi pri Sv. Jakobu v Slov. Goricah dne 8. oktobra. Živeli obmejni Slovinci, ki se tako srčno vojskujejo zoper sovraže, s katerimi na sramoto cele Slovenije sklepajo zveze ostudni kranjski liberalci!

Demonstracija proti škofu. Istrski iredentovci agitujejo, da bi se priredila proti tržaškemu škofu Šterku demonstracija, ko pride jutri na birmovanje v Piran.

Poziv. „Slovenska krščan.-socialna zveza“ dobiva od mnogih strani pozive, po dobrih gledaliških igrar, primernih našemu ljudstvu. „Zveza“ ima nekaj takih iger pripravljenih in bi jih izdala v posameznih cenah snopičih, ako se oglasi potrebno število naročnikov. Opozarjamo na ta poziv se posebno društva na deželi, ki naj se v prvi vrsti zapišejo med naročnike. Zadošča naznanilo na dopisnici. Ako se do 1. novembra oglasi zadostno število naročnikov, izide okolu 15. novembra 1. snopič. Naznanila naj se pošiljajo odboru „Slovenske krščanske-socialne zveze“ v Ljubljani. Najboljše bi bilo, da društva naroče toliko iztisov posameznih iger, kolikor je v igri ulog.

Slavnostne otvoritve Hausenbichlerjeve kočice na Mrzlici (1100 m) se je predvčerajšnjim udeležilo nad 250 ljudij. Koča stoji v krasni dolinici in ima jako lepo lego. Ob polu dvanajstih sta bila kočica in veliki križ pred kočico blagoslovljena. Gospod učitelj Petriček se je zahvalil v imenu pripravljalnega odbora za stavbo Hausenbichlerjeve kočice vsem dobrotnikom, kateri so pripomogli do te krasne stavbe, in se je spominjal v lepem govoru rajnega rodoljuba Hausenbichlerja. Oddal je kočico „Slov. plan. društvu“, za kar se mu je zahvalil v navdušenem govoru zastopnik osrednjega odbora gosp. Verovšek. Gosp. prof. dr. Frischauf je zaklical našemu presvetlemu cesarju trikrat „živijo“ in odposlala se je na njegov predlog cesarju udanostna izjava. Nadučitelj g. Kocbek je pozdravil vse udeležnike v imenu „Savinjske podružnice“ in g. Kač je slavil zavedno kmetstvo ljudstvo. Na to se je pričela prosta zabava, med katero je g. Petriček nabral znatnih darov za kočico. Radost in navdušenje vladala sta pri vseh udeležencih.

Drobne novice. Bivšega uslužbenca pri južni železnici Grehoto so našli mrtvega v Spodnji Zadragi. — V škofjeloški ubožnici je pal 84letni starček J. Pečnik vinjen tako nesrečno po stopnjicah, da je vsled dobljenih poškodb umrl. — O novih ljubljanskih stavbah se poroča: pri deželnem dvorcu so dozidali temeljno zidanje, nova stavba usmiljenih sester na Radeckega cesti je dovršena, poslopje za gluhoneme je dograjeno do prvega nadstropja. — Novomeška gimnazija šteje letos 236 učencev. — Jutri se odpre v Trzinu na Kranjskem nov poštni urad. — Kneippovo zdravilišče bodo postavili tudi v Črnučah pri Ljubljani. — Društvo Kneippovcev se je ustanovilo v Ljubljani ter si zgradi svoje zdravilišče. — V morje sta padla v Trstu v terek dva konja ter sta se utopila. — Utopila se je na Colu pri Vipavi 26letna umobolna Marija Ferjančič v veliki mlakuži proti Zagolščem. — Služkinja L. Potočar v Ljubljani je na razgretim štedilniku postavila steklenico petroleja. Steklenica je počila in petrolej se je razlil v ogenj, ki je z veliko silo bruhnil proti služkinji. Dobila je več nevarnih opeklin. — Za železnico Velenje-Kamnik bodo

prihodnjo spomlad izdelali podrobne načrte. — 2000 gld. je dalo podpor svojim članom „Slov. katol. del. društvo“ v kratkem času, odkar obstoji. — Kočevski gostilničarji imajo po svojih sobah sedaj sliko Wolfa z napisom: „Heil dir Sieger!“ — Obč. zastop v Celovcu je za ondotno cesarjevo bivanje izdal 5780 gld. — Novo cerkev so pričeli graditi v Vel. Poljanah. Večino stroškov, 16.336 gld. 86 kr., bodo poravnali iz zapuščine župnika Novaka.

Koncert lititijske godbe vrši se jutri pri ugodnem vremenu na vrtu gostilne pri Virantu; pri neugodnem vremenu pak v notranjih prostorih. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina 20 kr. za osebo. Vspored obsega: 1.) „Naprej“ koračnica, 2.) „Mazurka“, 3.) „Potpourri“, venec slovanskih pesnij, 4.) „Castaldo“ koračnica, 5.) „Slovo lastovice“ valček, 6.) „Spomladanska cvetka“ polka française, 7.) „Vitežný pochod Sokolu“, koračnica čeških sokolov, 8.) „Mazurka“, 9.) „Pozor“ koračnica, 10.) „Kdo je mar“ polka hitra. —

Tržaški Srbi so se prav pošteno opekli s svojimi lahonskimi prijatelji. Za protislovensko koketovanje tržaških Srbov z Lahci so se poslednji zahvalili s tem, da Srbom za gledališko družbo Stojkovičevu niso hoteli prepustiti nobene tržaškega gledališča in še redutne dvorane ni bilo mogoče dobiti. Da bi se Srbom v Trstu sedaj odprle oči!

V Opatijo sta došla bolgarska princa, sina kneza bolgarskega, Boris in Ciril.

Katoliško politično društvo za kamniški okraj ima 806 udov. Novi odbor ima tole načelstvo: Valentin Bernik, župnik na Holmcu, predsednik, Andrej Mejač, župan v Komendi, prvi podpredsednik, Franc Šubelj, trgovec v Kamniku, drugi podpredsednik, tajnik g. Ivan Kalan. Dosedanji predsednik čast. g. kanonik Tomaž Kajdiž je bil na predlog nadučitelja g. Čenčiča izvoljen častnim članom. — Dne 8. oktobra bode v Kamniku shod radi posojilnice.

„Zaveza kmetijskih zadrug za Spodnje Štajarsko“ se je ustanovila dne 21. septembra na shodu v Žalcu. V načelništvo so bili izvoljeni: kot načelnik gosp. Fr. Thaler v Št. Ilju v Slov. Goricah, in kot odborniki: dr. R. Pipuš, A. Korošec, J. Cerjak, T. Pušenjak, dr. Fr. Jurtela in J. Kač. V nadzorništvo so: Fr. Jošt, Fr. Roblek, J. Zemljič, Fr. Pišek in J. Somrek. Sedež „Zveze“ je v Mariboru, kjer se postavi centralno skladišče. Na Južnem Štajarskem obstoja že 15 registrovanih kmetijskih zadrug, mnogo se jih bo še ustanovilo v kratkem. Zadrugna organizacija napreduje brzim korakom po vsem Slov. Štajarskem v veselje nam, v strah pa protivnikom.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za sodni brdski okraj imela bode redni občni zbor v nedeljo dne 1. oktobra 1899. popoldne ob 4. uri v salonu gosp. Martina Vever vulgo pri Slaparju v Lukovici po slovesnem blagoslovljenju veličastnega, v spomin smrti cesarice in slavnega petdesetletnega cesarjevega vladanja postavljenega spomenika Matere Božje.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju. Tekom pretečenega šolskega leta je bilo v 3057 jedilnih markah po 50 h = 1523 50 K, v denarju 1608 K, skupaj 3133 50 K razdeljenih in sicer v 503 slučajih med 81 potrebnih dijakov. Med podpiranci je bilo Kranjcev 68, Štajarcev 7, Primorcev 4 in Korošca 2. Po študijah je bilo 40 juristov, 16 filozofov, 9 medicincev, 9 tehnikov, 2 kiparja, 1 agronom, 1 eksp. akademik, 1 slikar, 1 učenec obrtne šole in 1 grafičnega zavoda. — Odbor prosi iskreno vse rodoljube, naj se spominjajo potrebnih visokošolcev posebno zdaj ob pričetku šolskega leta, zakaj mnogim ubogim dijakom bi bilo sicer vsled pomanjkanja podpore nemogoče, započeti in nadaljevati svoje študije. Darovi naj se izvolijo pošiljati preč. gosp. monsign. Francišku Jančarju, pap. čast. kom. itd. na Dunaju, I. Singerstrasse, 7.

„Glasbene Zore“, izdaja gospod prof. Fr. Gerbič, je izšel III. zvezek z dragoceno glasbeno vsebino. Obsega skladbe: Hladnikovo „Bleškemu jezeru“, Pavčičevo „Ženjica“, Gerbičevi: „Žitno polje“ in „Slavček, daj mi“. Priporočamo

to zanimivo prvo slovensko glasbeno revijo. Za pol leta velja 1 gl. 50 kr.

Iz Siške se nam piše: Nemško kulturo nosi po Šiški naš novi postrešček. Prav malo se mu poda na čepici nemški napis. Prav srečni so nekateri Šiškarji, ker imajo sedaj nemškega župana, pa nemškega — postreščka.

Planinski sestanki. Člani „Sloven. plan. društva“ se bodo zbirali tudi letošnje zimske večere v veliki sobi restavracije „Narodnega doma“, in sicer vsako soboto. Kadar pa bo v soboto slovenska gledališka predstava, se sestanejo dan poprej. V preprostem razgovoru se bodo razpravljale društvene stvari. Sosebno zunanje častite člane opozarjamo na te sestanke in jih vljudno vabimo, naj pridejo v planinsko družbo, kadar se bodo slučajno mudili v Ljubljani.

Slovensko gledališče. Jutri se predstavlja „Potovanje gospoda Fajdige“.

Častikraja. Kaj takega pa še ne, odkar imamo preizvrstni šolski zakon, napredek, svobodo, ugled in svoj parlament, da bi bil učitelj kapelana poprosil odpuščanja. Zgodilo se je takó. Starotrški učitelj Žebre je ondotnega kapelana Hauptmana nagnal z lažnikom. Obsojen je bil na 5 dni zapora, a se je pritožil. Te dni sta Žebre in njegov zagovornik dr. Tavčar pred ljubljanskim dež. sodiščem dokazovala, da je kapelan lažnik, pa jima noben sodnik ni hotel verjeti. Dr. Tavčar je namignil: Prijatelj, pogoreto! in Žebre je nastopil parlamentarno pot, preklical je razžaljive besede in prosil g. Hauptmana odpuščanja. Prosil je nato dr. Tavčar, naj Žebreta nikakor ne zapró, da ne pride ob službo; prosil Hauptmanov zagovornik dr. Šusteršič, da naj ga kaznujejo le z malo denarno globo. Obsojen je bil učitelj Žebre, da plača 5 gl. globe in pravdne stroške. Če v dunajskem parlamentu Slovenci ničesar ne dosežemo, pa nekaj dosežemo vsaj v „svojem“. Na Žabjaku so Slovencev uspehi. Sedaj nam pa zidajo nov parlament.

Naša straža. Mož, popolnoma več v občinskih stvareh, bi rad nastopil službo občinskega tajnika. Ako bi ne bila velika občina, prevzel bi tudi posel občinskega sluga. — Pisar išče službe. Zmožen je v pisavi in govoru slovenščine in nemščine. — 28letni mož, oženjen, sposoben v govoru in pisavi slovenščine in nemščine, prosi službe pisarniškega sluga. Prevzel bi tudi kak drug primeren posel.

Ljubljanska kranjska hranilnica je prostovoljnemu gasilnemu društvu ljubljanskemu odpovedala običajno podporo, ker ima društvo sedaj — slovensko komando.

Javna predavanja bode prirejala odslej vsako sredo „Slov. krščansko-socijalna zveza“ v svojih društvenih prostorih („Katol. Dom“). Prihodnjo sredo ob 1/2 8. uri zvečer predava č. g. Evgen Lampš.

Rimske najdbe. Pri kopanju temelja za novo justično palačo v Ljubljani so našli več rimskih grobov in svinčeno rakev, v kateri so ležali ostanki imenitne gospe, kar kažejo najdeni priložki: zlata verižica, dva zlata prstana, krasna školka itd. To grobovje zopet dokazuje, da je bila stara Emona veliko mesto. Čudno je pa, da so starine iz rakev grabili delavci in inženirji. Slučajno potem tja došli kustos dunajskega dvornega muzeja je rekel, da bi bil to posel veččaka. Danes nadzoruje izkopavanje g. Pečnik.

Ministerska kriza.

Thun je šel! Tako se vedno godi z ministerskimi predsedniki v Avstriji, kadar prične leteti po zraku nemško kamenje in ko na drugi strani liberalni nemški politiki prično dajati svete navzgor. Nemci gledajo z zaupanjem v prihodnost. Praviijo, da imajo nemški liberalci visoke protektorje. . .

Govorilo se je in ugibalo o Thunovih naslednikih mnogo. Kak položaj se nam na odločilnem mestu hoče ustvariti, kaže to, da je v poštev za ministerskega predsednika prišel celo znani tržaški grof Goess! Misija konservativnega kneza Alfreda Liechtensteina se je ponesrečila. Vse dela na to, da bi bil v ministerstvu vpliv levice odločilen — in, ker se to narav-

nost težko zgodi, krenilo se je na pot uradniškega ministerstva. Temu ministerstvu se je kar predpisala naloga: odprava jezikovnih naredb. To je tudi baje cesar povedal načelnikom desniških klubov, katere je vsprejel v četrtak. Včeraj so imeli pri cesarju avdijenco načelniki strank na levi.

Voditelji levičarskih klubov so prišli zadovoljni od cesarja, ko so izvedeli, da se sestavi nemško uradniško ministerstvo. Cesar je včeraj brzojavno poklical k sebi štajarskega cesarskega namestnika grofa Clary-ja in mu je naročil, da sestavi novo vlado. Načelniki desnice so pa sklenili, da pojde vsa desnica v opozicijo, ako se sestavi izključno nemško uradniško ministerstvo.

Dolžnost desnice bodi, ako se umaknejo jezikovne naredbe, da nobenemu predlogu nove vlade ne pritrdi, predno se ne izda Slovanom pravičen jezikovni zakon. Slovanski poslanci naj v teh resnih trenutkih poznajo v prvi vrsti interese avstrijskega Slovanstva! Nadvlado nemštva in liberalstva se hoče vzdržati z vsemi sredstvi — zato naj tudi složni Slovani v tem boju poznajo samo sebe. Preko Slovanstva danes v Avstriji nihče ne sme ničesar doseči! To se bode pa zgodilo le, ako bodo slovanski poslanci čuječi in delavni.

Razne stvari.

Sestanek slovanskih časnikarjev se je vršil te dni v Krakovu. Navzočnih je bilo okolu 200 slovanskih časnikarjev. Hrvatje so imeli zastopstvo na shodu, Slovenci so pa letos doma. Važni so sklepi shodovi glede slovanske korespondenčne pisarne. Prihodnje leto se bodo slovanski časnikarji sešli v Zagrebu.

Z Dunaja se poroča, da je cesar dovolil ustanovitev češke tehnične šole v Brnu.

Židje morilci. Radi umora Ane Hruze v Polni na smrt obsojeni Žid Hilsner je izjavil, da sta Hruzo umorila dva druga Žida in da je on stal le na straži. Kri so vlovili in porabili za židovske ritualne namene. Povedal je tudi imena teh zverij. Oblastva so takoj pričela zasledovanje ter so označena Žida, kruljevega Josua Ebermana in Salomona Wassermanna, že aretovala. Izpovedi prič vsekakor dokazujejo krivdo Ebermana, o drugem storilcu se pa misli, da Hilsner ni povedal pravega, ker je bil za časa umora v njegovi družbi poleg kruljevega Žida tudi jako eleganten Žid. Pričakovati je nadaljnjih razkritij. Molek, katerega so morilci Ani Hruzi vzeli, našli so te dni na Galškem v Bohinji.

Na Češkem je v nemških šolah blizu 32 tisoč čeških otrok.

Kolo v italijanski vojski. Na Laškem nameravajo uvesti kolesarje pri vojski. Polk bo imel posebno kolesarsko kompanijo, ki se bo rabila v gotovih slučajih, kadar je nujno potrebna naglica.

Moje stališče napram teoretičnemu delu erfurtskega programa je naslov najnovejše razprave E. v. Bernsteina v „Vorwärtsu“ z dne 3. sept. Tu omenja izpremembe programa, ki se morajo izvršiti v doslednem izvajanju njegove znane knjige „Die Voraussetzungen des Socialismus und die Aufgabe der Social-demokratie“. Kritika mu je očitala, da teh izprememb ni izvajal in formuliral. Tega tudi sedaj še ni storil, a obeta, da to napravi do letošnjega shoda v Hanovru in preskrbi novo stilizacijo programa. Mimogrede lahko podamo nekatere njegove ugovore proti programu. Zlasti mu ne ugaja šesti odstavek. Namesto: „To družabno izpremembo more izvršiti le delavski stan“, bi se moralo reči po njegovih mislih: „Mora v prvi vrsti izvršiti delavski stan“. Delavski stan ni in ne bode jedin, ki bode izvrševal to družabno izpremembo. Dalje mu ni všeč stavek: „Gospodarski razvoj sedanje družbe vodi naravnim potom nujno v pogin male produkcije“. Če velja ta „naravna nujnost“ za obrt — in niti tu ne za celo —, ne more se govoriti o nji v poljedelstvu. Vsled tega ne moremo govoriti o poljedelcih kot o „propadajoči“ družabni vrsti. Bernstein dalje dvomi, da bi bila armada nepotrebnih delavcev vedno večja, zanika pa, da bi sta-

novski boj med buržoazijo in proletarijatom ločil moderno službo v dva nasprotna si tabora. Naposled se četrti odstavek, govoreč o vedno večjih in pogubonosnejših krizah, ne da povsem vzdržati. V celoti Bernstein ne more podpisati onih stavkov erfurtskega programa, kateri navajajo socializem kot nujno posledico gospodarskih razmer, kot izhodišča iz gospodarskega propadanja ali kot rezultat močne katastrofe. Take tendence seveda lahko opazamo v moderni družbi, a proti njim delujejo z naraščajočo silo druge tendence: gospodarska in politična delavnost delavcev, društva, zakonodajstvo, vpliv meščanske idilogije in demokratične uradniške vlade (pri obrtnih sodiščih, bolniških blagajnah itd.). Konečna posledica je, da se socializem ne bliža kot posledica velike odločujoče politične bitke, ampak kot posledica cele vrste gospodarskih in političnih uspehov delavcev na najraznovrstnejših poljih delovanja; ne kot posledica vedno naraščajočega pritiska, bede in poniževanja delavstva, ampak kot posledica vedno rastočega socialnega vpliva delavskega stanu. Nova družba se ne bo rodila iz kaosa, ampak iz tvorivne moči delavcev na gospodarskem polju in iz moči demokratske misli.

Tekoči zrak. Zrak spremeniti v tekočino je nova iznajdba. Američan Charles E. Tripler je iznašel pripravo, da se to lahko dela po ceni. Prej je nekaj kapljic tekočega zraka stalo 2000 gl., sedaj se ga pa napravi 1 liter za 2 gl. Da zrak postane tekočina, ga treba s posebnim strojem pri mrazu 320 stopinj stisniti. Tekoči zrak se bode še uporabljal, da bode gonil stroje z večjo silo, kakor para in elektrike. Z njim se lahko naredita luč in gorkota, pa tudi najhujši mraz. Rabil se bode mesto ledu. Z žličico tekočega zraka, ki ga deneš v velik zaboj, se vzdrži gorkota na ničli 24 ur. Ako se ga nekoliko porabi pri električnem stroju za kuhanje, naredi gorkoto, da lahko največje družine kuhajo brez drv. Ako kapljico tekočega zraka deneš v vroči čaj, imaš v trenutku mesto čaja led, če ga pa nekoliko več vliješ na kos ledu, se led spremeni v vrelo vodo. Železo gori v tekočem zraku kakor suh les. Če pa precej tekočega zraka vliješ na zemljo, vzame isti bližnjemu ozračju vso gorkoto in vodni sopari se tako shlade, da po letu začne naenkrat snežiti.

Snega ne kidajo več v Novem Yorku, ker kidanje in odvažanje preveč stane, ampak sneg tope na ulici. Zato imajo poseben stroj, namreč kotel, ki se razgreva s petrolejskim soparom. Ta kotel stopi snega vsako minuto en kubični meter in 14 delavcev meče sneg v kotel, ki se prevaža po ulicah.

Tolstoj in ameriška cenzura. Urednik ameriškega književnega lista „Cosmopolitan“ se je dogovoril z Levom Tolstom, da ima on izključno pravico za prevod njegovega proslulega romana „Voskresenje“, toda pod tem pogojem, da ne bo v njem ni nemoralnega ali dvoumnega črtal. Ko je urednik dobil prevod romana, so se mu zdela nekatera mesta sumljiva ter je, boječ se, da ne bi žalil moralnih čutov čitateljev, prijel za rdeči svinčnik ter dotične vrste izpustil. En del romana izide v taki obliki. Ko je Tolstoj zvedel za to „popačeno“ izdanje, prepovedal je ameriškem uredniku nadaljevanje romana; ameriški urednik pa — ne bodi len — toži Tolstega v Novem Yorku zaradi oškodovanja in zahteva 500.000 dolarjev. Razsodba še ni znana.

Delavnih dni v letu imajo v notranji Rusiji 267, v Avstriji 295, na Francoskem 302 in na Ogerskem 312.

Star pratikar poroča: Nekaj čudnega je, da se novo stoletje nikoli ne pričinja s sredo, petkom ali soboto. S tistim dnevom tedna, s katerim se pričinja v letu mesec januar, pričinja se tudi oktober, april se vjema z julijem, september z decembrom in z enakim dnevom tedna se pričenjajo tudi februar, marec in november, kadar ni prestopno leto.

Koliko je en bilijon? (1.000.000.000.000). Ako bi kdo naštel v vsaki minuti 60 in bi štel neprenehoma noč in dan, potreboval bi, da našteje en bilijon, 31 tisoč let. Ako bi pa hoteli en bilijon srebrnih goldinarjev prešteti v enem

letu, potrebovali bi 21.709 ljudi, ki bi morali šteti vse leto noč in dan in vsak bi moral prešteti vsako minuto 60 gl.

Iz ženskega gibanja. Francoska liga za varstvo ženskih pravic je podala trgovskemu ministru, sodruhu Millerandu, prošnjo, da bi bile ženske tudi vsprejemane v službo v njegovem resortu. Doslej ni bilo tega, dasi v Skandinaviji in v Združenih državah eksistuje taka praksa že dolgo časa. V angleškem delavskem ministertvu sedi ženska, ki ima skoraj 5000 gl. zasluzka in ki vodi izdelovanje statističnega materiala o ženskem delu. Pričakuje se, da sodrug Millerand ustreže ženskam, dela želečim.

Iz ogerske kulturne države. Po statistiki se je na Ogorskem za žgane pijače izdalo v enem letu 275 milijonov goldinarjev. Stroški ministertva za nauk in bogočastje pa znašajo l. 1897. le 12.146.322 gl. Po šolskih poročilih je bilo v Pešti sami 40.000 otrok, ki bi bili morali hoditi v šolo, a niso hodili. In vender ima država, v kateri so take razmere, še tako moč, da ji služi njena sosedja Cislajtanija ali Avstrija za vazala. Tu se vidi državniška modrost avstrijskih vlad!

V Litomericah je v nemški samostanski šoli izmed 100 učenk tretjega letnika 96 Čehinj. To so hčere velikih rodoljubov svobodomiselnega podripskega, melniškega in lounskega okraja. Jabolko ne pade daleč od jablane.

Lepo meblovana 77 (3-1)
mesečna soba
se odda po ceni.

Več pove upravništvo „Slov. Lista“.

Tinktura zoper kurja očesa
= gotovo najboljšo sredstvo =
za hitro odpravo kurjih oces, trde kože itd.
Stekleničica z rabilnim navodom 25 kr
Dobiva se v 60 (14)
deželni lekarni „pri Mariji Pomagaj“
M. Leustk-a v Ljubljani.

Najnižje cene. Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbne izdelave.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

12 (—)

Ljubljančanje,
pristopajte k
„Mesčasnemu klubu“!

Izjava!
Narodna trgovina
z železnim blagom
tvrdba
Andr. Druškoviča naslednik
Val. Golob

dovoljuje si slavnemu občinstvu in cenj. odjemalcem naznaniti, da se ta samo na
Glavnem trgu šte. 10
nahaja in da z ono nastalo konkurenčno tvrdo v Wolfvovih ulicah ni v nikaki zvezi.

76 (3-2) **Valentin Golob.**

Prostovoljna prodaja.

Hiša v Sisku (Hrvatsko),
s 14. malimi stanovanji po 3 gl. na mesec in z velikim sprednim stanovanjem, šupo, hlevom, z vrtom poleg hiše in 1 oralom izvrstnega zemljišča pred hišo se prodaja prostovoljno.

Posebno ugoden ja nakup za vrtnarja.

Cena 2400 gl.

Vprašati je pri 75 (3-3)

Josipu Čupaku v Sisku.

Redka priloznost za nakup pohištva.

Jan. Dogan-a
mizarski pohištveni obrt
v Ljubljani
na Dunajski cesti št. 15 (v Medjatovi hiši)
priporoča svojo dobro vrejeno 73 (5)

zalogo
vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva

gld. 5.-, 7.50, 10.-, 14.-.

Garniture, divane, madrace
7, 14, do 40 gl.
madrace na peresih
8, 9 gl.
dratene madrace
7 gl.
pulte za mašne knjige
itd. itd. gld. 10.-, 15.-, 17.-.

Naročila se točno izvršujejo.
Ceniinik s podobami zastoj in franko.

Redka priloznost za nakup pohištva.

Radi obline zaloge 10 odstotkov ceneje.

Janko Klopčič

urar v Ljubljani, Prešernove ulice št. 4.

Priporoča: 55 (17)

Nikelnaste, jeklene, srebrne, Tula, ameriške plaque, zlate ure. Stenske ure. Ure z nihalom. Salonske ure. Pisarniške ure. Raznovrstne lično izdelane budilke. Srebrne, Tula, ameriške plaque, novo-zlate, fine 14kar. zlate verižice, zapetnice, prstane, uhane, zapone, priklepke, gumbe za manšete in srajce, igle za kravate iz granatov. Razne stvari iz Kina-srebra. Prstane in uhane z dijamanti in briljanti. Specijalitete vsake vrste v zalogi.

Nikjer se ne kupuje ceneje.

Popravila zanesljivo, točno in ceno!

Cerkvena mizarska dela.

Podpisanec izdelujem zlasti **cerkvene klopi, spovednice, okna, vrata in klečalnike** po vzorcih in lastnem načrtu ter se za taka dela priporočam čast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom. Zagotovem izvrstno delo in nizke cene. Že desetim cerkvam sem izdelal klopi v največjo zadovoljnost.

Da je moje delo res trdno in lepo, spričujejo klopi po farnih cerkvah v Dobu, Radomljah, na Rovu, Brdu, Goričici, v Moravčah, Pečah, Komendi, pri Sv. Jurju pri Kranju in v novi cerkvi v Vodcah, pa spovednica na Holmcu.

Ravno sedaj izdelavam cerkvene klopi za farno cerkev v Čemšenik.

Postavljenje novih klopij v cerkvi traja le 5 do 6 dni.

Josip Stupica na Viru,

48 (25) **pošta Domžale.**

Gabr. Piccoli,

lekarnar „pri angelu“,

dvorni založnik

Nj. svetosti papeža Leona XIII.

v Ljubljani,

Dunajska cesta.

Brezje na Sp. Štajerskem, 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljšo sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno skatljico tinkture za želodec z 12terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerina Crème.

S spoštovanjem

Tomaž Dobek,

Posljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničic izvrstne „želodčne esence“, ki se rabi z najboljšim uspehom.

20 (31)

Jožef Černko, župnik,
Vuhred. — Štajarsko.

Posljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodčne tinkture. Naš g. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporoča in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem

Ivana Vidar,
pri Sv. Martinu, p. Sv. Nedelja,
S. Domenica d'Albona, Istria

Vincencij Čamernik

v Ljubljani, Slomškove ulice šte. 9
nasproti mestni elektrarni

se priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in slavnemu p. n. občinstvu v naročila na razna strokovno nalaganja izvršena

cerkvena umetna in stavbinska dela

po poljubnih načrtih in narisih. — Ob priliki bližajočega se praznika Vseh svetnikov priporoča ob enem svojo **izborno zalogo**

nagrobni spominkov

iz raznovrstnih marmorjev. Vsprejema pa tudi naročila na izvršitev istih po specijalnih načrtih in poljubnih slogih. — Cene so delu in blagu primerno zelo nizke, izvršitev naročenih del točna in trpežna. 78 (5-1)

Narisi so na razpolago.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani.

Vplačani zadružni deleži gl. 46.830.

Promet od 1. okt. 1898 do 1. avg. 1899: gl. 1.661.490-22.

Skupna aktiva gl. 287.978-03.

Sprejema hranilne vloge po 4 1/2%, vloge na tekoči račun po 3 1/2% od dneva vložitve do dneva vzdiga.

Izposoja se na menjice in na personalni kredit proti obrestim po 5 do 6% brez kakih stroškov.

Urduje se vsak dan ob navadnih urah:

Dvorski trg šte. 3.

68 (7)